

B. T.: Az önképzésének megfelelően a Románia közigazgatási struktúráját alkotó 7-8 régió mindegyike 3-6 megyéből állna. Milyen kritériumok határoznák meg az egyes régiókat alkotó megyék számát?

P. I. O.: Természetesen mi nem azt az elvet valljuk, hogy a régióknak abszolút azonos nagyságú területtel, azonos létszámú lakossággal kell rendelkezniük. Amikor 3-6 megyéről beszélünk, arra gondolunk, hogy össze kell hangolnunk a gazdasági építkezés elvét bizonyos történelmi vonatkozásokkal. Ismert dolog, hogy Románia történelmi tartományai területileg és a lakosság szempontjából nem azonos nagyságúak. Németországban egyes landok akkorák, mint Temes megye, mások, mint fél Románia. Én például a Bánátot három megyéből képezem el, és nem tartom szükségesnek, hogy további két vagy három megyével bővítsék, csak hogy akkora legyen, mint Havasalföld vagy Erdély.

B. T.: A tervezetükben körvonalazott régiókban az etnikai közösségek az idevágó európai normáknak megfelelő garanciákban részesülnek. Tudva azt, hogy a Nemzeti Liberális Párt a nemzetállam híve, megkérdezném, mit jelent konkrétan a fenti kitétel. Arra gondoltam esetleg, hogy létezhetnének a nemzetállam területén soknemzetiségű területi entitásnak nyilvánított és elismert régiók? Hogyan lehetne ezt megvalósítani, és gondolja, hogy egymással összeférhető fogalmakról van szó?

P. I. O.: Mi soha nem gondolkodtunk etnikai elvre épülő régióban. Az etnikai vagy vallási elszigetelődést általában nem tartjuk pozitív dolognak. Alapjában véve a régiók Európája is multikulturális Európa, ez az uralkodó jellemzője Európának, az etnikai elvekre alapozott elszigetelődést pedig sok szempontból nem tartjuk helyesnek.

B. T.: Tervezetükből világosan kitűnik, hogy a regionális fejlesztés politikáját egybe kell hangolni a sajátos romániai valósággal. Esetleg arra is gondoltak, hogy Románia egyik sajátos valóságát éppen a nemzeti kisebbségek léte jelenti?

P. I. O.: Amikor erről a sajátosságról beszélünk, elsősorban nem az etnikai elemre gondolunk, hanem a román gazdasági valóságokra, arra, hogy a régiók között gazdasági szakadék tátong, hogy általában véve Románia lemaradt Európához képest. A regionális gazdasági építkezésben ezért a gazdasági fejlődés felgyorsításának tényezőjét látjuk.

B. T.: Miként lehetne csökkenteni vagy egyenesen megszüntetni a régiók közötti kiegyensúlyozatlanságot? Netán szegényebb megyéket csatlólnának a fejlettebbekhez? Ön szerint hogyan reagálnának erre az utóbbiak?

P. I. O.: Egyik elvünkben azt szögeztük le, hogy a regionális építménynek voltaképpen gazdasági szempontból középértékű építménynek kell lennie, nagy horderejű gazdasági projektekkel. Mindezekellett az infrastruktúrára gondolunk, és semmiképpen sem arra, hogy gazdasági tekintetben kiegyenlítsük egymás között a kis- és középvállalatokat, a mezőgazdasági egységeket. Szerintünk a gazdasági fejlődés végső soron magánügy, egyaránt érint minden kis-, közepes vagy nagyvállalatot, minden farmot, parasztgazdaságot, nincs szó tehát valamiféle kiegyenlítésről a régió szintjén.

B. T.: Az önképzésükben a régiószintű közigazgatási hatóságot a választott regionális tanács képezné. Milyen viszonyban állna ez a szerv az országos román parlamenttel?

P. I. O.: A regionális tanács nem lenne alárendelve a román parlamentnek, hanem a régió szintjén látna el területi-közigazgatási hatásköröket.

B. T.: A régiók rendelkeznének-e országos szinten parlamenti képvisellel?

P. I. O.: Nem, a parlamenti választási rendszer nagyjából a jelenlegi elvek szerint működne.

B. T.: A dokumentum vége felé van egy mondat, amelyet legalábbis különösnek találok. Ez szövegezi, hogy a regionális politikát nem érvényesíthetik megfelelő módon regionális jellegű politikai alakulatok, pártok. Miért nem?

P. I. O.: Azért, mert azok nem doktrinális elveken alapulnak. A politikában az alapvető elem a doktrínának kell jelentenie, nem pedig a földrajzilag meghatározott struktúrákhoz való tartozásnak. Ezt a romániai gyakorlat is bizonyítja, ahol megjelent a moldvaiak fantom-pártja. Ennek semmi esélye nem volt, rövid idő alatt bekebelezte a Társadalmi Demokrácia Pártja. Nem hiszünk, hogy az ilyen regionálispolitikai építmények lendítenék fel Románia gazdasági fejlődését. A fejlődés liberális elvek alapján valósítható csak meg, a liberalizmus elve az, ami lendületet ad a gazdasági fejlődésnek, és nem a regionális párt, ami mit is tűzhetne céljául? Célul tűzhetné Dobruzsza gazdasági fejlesztését... Nem hiszem, hogy életképes struktúra lenne.

B. T.: Kezdeményezésükről a tudósítás megjelent a sajtóban, ám – a többi, hasonló regionalizálási tervtől eltérően, amelyek közül néhány viharos vitát váltott ki – gyakorlatilag nem volt semmilyen visszhangja. Mivel magyarázza a hallgatást?

P. I. O.: Tervezetünk még nem publikus, azt még nem vitatta meg a Központi Politikai Iroda, még csupán egy tájékoztatás hangzott el ott róla, ezért még nem is tettük közzé. Ilyen vagy olyan formában, nem hivatalos úton azonban kiszivárgott a sajtóba. A tervezetet csak ezután véglegesítjük és bocsátjuk az Országos Tanács elé, ahol számomra észrevétel hangzik majd el, és csak ezt követően nyeri el, mondjuk így, közvitéra bocsátható formáját.

B. T.: Mit gondol, milyen sikere lesz a tervezetüknek?

P. I. O.: Nehéz lenne előre megmondanom, hiszen előfordult már, hogy hasonló kezdeményezéseket különböző, leggyakrabban észterületen utakon leállítottak. Nehéz lenne kitalálnom, hogy sikere

lesz-e, vagy megbukik. Én remélem, hogy a dokumentumra felfigyel a politikai közvélemény, és remélem, leülhetünk a tárgyalóasztal mellé, megvitathatjuk, hiszen egy ilyen építmény nem képviselheti egyetlen párt nézőpontját.

Románia közigazgatási decentralizációja

A PNL álláspontja a Románia regionális fejlesztése révén megvalósuló közigazgatási decentralizáció kérdéséről – összeállította Viorel Coifan, Păun Ion Otman

(Tervezet)

A Nemzeti Liberális Párt

a. Tekintettel arra, hogy Románia integrációja az Európai Unióba és az euroatlanti biztonsági struktúrába a legfontosabb prioritás;

b. Tekintettel arra, hogy polgárok azon joga, hogy részt vegyenek a közügyek intézésében, az Európa Tanács tagállamai által közösen osztott demokratikus elvek közé tartozik;

c. Azon meggyőződéstől vezetve, hogy az általános választójog alapján választott és tényleges felelősséggel felruházott hatóságok által vezetett régiók léte az ország erőteljesebb gazdasági-társadalmi fejlődését teszi lehetővé;

d. Azon meggyőződés alapján, hogy a szubszidiaritás elvének alkalmazása jelentős hozzájárulást ad az autentikus demokrácia romániai kialakításához, mely a különböző hatalmi szintek – a helyi, a megyei, a regionális és az országos szint – egyenlő legitimitásán alapszik;

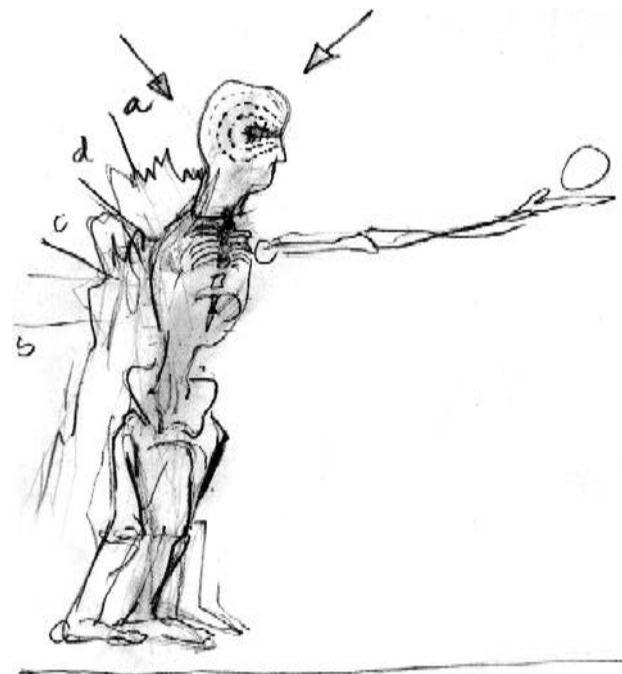
e. Tudatában annak, hogy a régiók alkalmas közigazgatási szintet jelentenek az európai integráció alapjául szolgáló elvek gyakorlatba ültetéséhez;

f. Kijelentvén, hogy a regionális fejlesztésnek nem a helyi közösségek kárára kell megvalósulnia, hanem éppen ellenkezőleg, olyan intézkedésekkel társulva, amelyek védelmezik e közösségeket;

g. Kijelentvén, hogy a regionális autonómia elismerése az egységes nemzeti állam iránti lojalitást vonja maga után, tiszteletben tartván annak szuverenitását és területi integritását;

h. Kijelentvén, hogy a regionális autonómia elismerését olyan intézkedéseknek kell követniük, amelyek biztosíthatják az ország különböző régiói közötti szolidaritást a kiegyensúlyozott és tartós fejlődés biztosítása érdekében;

i. Tudatában annak, hogy a régiók közötti és határokon átnyúló együttműködés értékes és nélkülözhetetlen hozzájárulást jelent az európai egységesítési folyamatához.

Anik Sándor: Rajz, 2002

Kijelenti, hogy Románia regionális fejlesztéséről az álláspontja a következő:

I. Románia regionális szerkezetének kialakítása az ország területi átszervezésének azon folyamata, amely három közigazgatási szint létrehozására irányul; ezek: a régiók, a megyék, valamint a községek, városok és municípiumok. E közigazgatási-területi szervezési elv megvalósulásához módosítani kell Románia alkotmányának 3. (2) szakaszát, valamint az V. fejezet 2. cikkelyét.

A regionális szerkezet kialakítása ebben az összefüggésben olyan folyamatot jelent, melynek során nagyobb, az állami és a megyei szint között elhelyezkedő területi-közigazgatási egységeket – régiókat – hoznak létre. Romániában 7-8 régió alakítható ki, melyek 3-6 megyét foglalhatnak magukban.

A regionális szerkezet kialakítása során a régiók – melyek gazdasági szempontból viszonylag homogén területi egységeknak tekintendők – közigazgatási jogköröket kapnak. Az etnikai közösségek a vonatkozó európai normáknak megfelelő garanciákat élveznek.

II. A regionális fejlesztés elsősorban gazdaságpolitikát jelent, mely országos szinten biztosítja a tartós gazdasági-társadalmi fejlődést. E politikának a sajátos román valóságból kell kiindulnia, és a célok három kategóriáját kell szem előtt tartania:

1. Az európai uniós előírásokkal való összhang megteremtését.

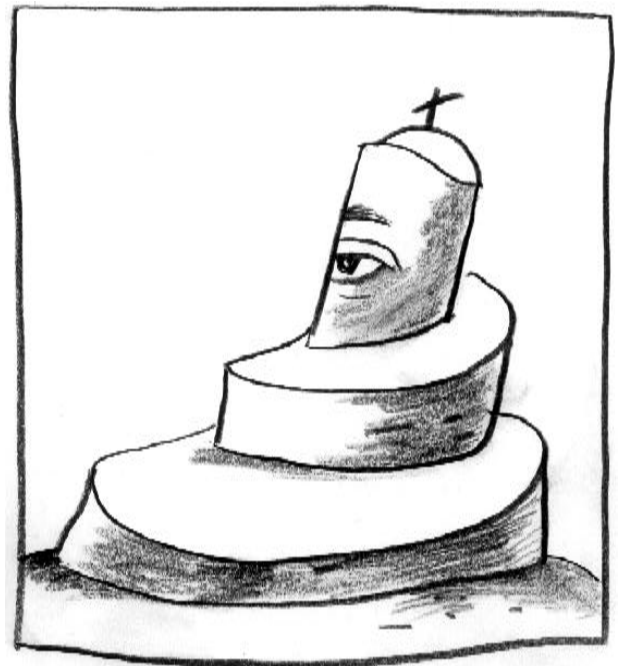
2. A Romániában jelentkező regionális különbségek csökkentését; az ágazati tevékenység integrálását a fejlesztési régiókon belül.

3. A régiókon belüli anyagi és humán erőforrások optimális hasznosítását.

III. A régió olyan területi-közigazgatási egységet jelent, amelynek a hivatása a tartós gazdasági, szociális, kulturális és tudományos fejlődés támogatása és – ezzel egy időben – területének optimális rendezése a megyék és községek, városok, municípiumok autonómiájának és hatáskörének tiszteletben tartása mellett.

A régiók saját vagyonnal, közigazgatással és költségvetéssel rendelkeznek.

IV. A regionális szintű közigazgatásnak a regionális autonómia elvét kell alapulnia. Regionális autonómián a közvetlenül választott hatóságokkal rendelkező, az állam és a helyi közösségek közt elhelyezkedő és öngazgatási vagy központi szintről leosztott hatáskörökkel rendelkező területi közösségek azon jogát és képességét értjük, hogy intézik közügyeik jelentős részét, saját felelősségükre és azon közösségek érdekében, amelyeket képviselnek. A regionális autonómia elvét az alkotmányba kell foglalni; az elv nem sértheti az állam egységének és integritásának elveit.

Anik Sándor: Rajz, 2002

V. A regionális szintű közigazgatási hatóságot a regionális tanács képviseli, melyet általános, közvetlen és titkos módon választanak meg. A regionális képviselők jogállásának biztosítása kell a polgárok bizalmából elnyert mandátum szabad gyakorlását.

VI. A regionális szintű közpénz révén olyan költségvetést kell biztosítani, amely elégséges a régió saját, valamint a központi hatóságok által leadott hatásköreinek gyakorlásához. A pénzügyi forrásoknak kellően változatosnak kell lenniük, s ugyanakkor fejleszthetőeknek is, ahhoz, hogy a hatáskörök gyakorlása során igazodni tudjanak a költségek változásához.

A régió pénzügyi forrásainak legjelentősebb hányadát a helyi forrásoknak kell alkotniuk, amelyek fölött a régió teljes függetlenséggel rendelkezik. A központi költségvetésből történő átutalásokra, szubvenciókra a tehermentesség elve alapján kerül sor. Ezeket előzetes törvény alapján, pontosan meghatározott objektív kritériumoknak megfelelő szabályok és eljárások alapján kell biztosítani, a régió valós igényeinek megfelelően.

VII. Az államnak a nemzeti szolidaritás elve alapján pénzügyi kiegyenlítési mechanizmusokat kell biztosítania, melyek számot vetnek mind a potenciális forrásokkal, mind pedig a régió feladataival. A régióknak törvény alapján megszabott feltételek mellett hozzáférést kell biztosítani a tőkepiacokhoz annak érdekében, hogy beruházásaikat saját pénzügyi terveiknek megfelelő módon garantált kölcsönök útján finanszírozhassák.

A regionális szerkezet kialakítását, akárcsak a tartós gazdasági-társadalmi fejlődés országos szintű biztosítását regionális jellegű politikai alakulatok, pártok korrekt módon nem támogathatják. Ezek doktrínájukat a regionalizmus támogatására és – végső soron – bizonyos helyi sajátosságok eltűnésére alapozzák, ami ellentétes lehet az autentikus nemzeti érdekekkel. Ugyanakkor a túlzott centralizmus, melyet nemzeti színekkel álcáznak, a regionális különbségek kezelésében hamis megoldást eredményezhet.

Következésképpen szükségessé vált, hogy Románia regionális fejlesztésébe komolyan és felelősségteljesen kezdjünk bele, ezt kívánja mind az EU-ba való gyors integráció, mind pedig a gazdasági növekedés perspektívája. A meghatározó politikai erő közötti dialógus választ adhat mind a regionális fejlesztés problémáira, mind pedig az azt szolgáló stratégiákra.

2002.05.08.

Fordította: **BAKK Miklós**